

MAGYAR KÜRIR.

N^r. 37.

Indult Bétsből, Pénteken, Május' 8-dikén, 1829.

B é t s.

Tizenhatsz esztendeje már, hogy itt egy Társaság állott össze Nemes Aszszonyokból, mellynek tzielja egyedül a' jónak és hasznosnak előmozdítása. A' Társaság minden esztendőben közönséggé teszi nyomtatásban, mi végre fordítottak az általa öszveszerzett segedelmek pénzek és jó végre szánt adakozások. A' mult 1828 esztendőben kiosztott segedelmek és más jótétemények között ezek a' nevezetesebbek fordulnak elő:

A' Siket-némák Intézetében négy nevendék ifjat tartott ki a' Társaság tulajdon költségén. Egy mesterember, a' ki ezen Intézetből vett fel inast, és azt kitanítván felszabadította, illendően megjutalmaztatott a' Társaság által.

A' Vakok Intézetében egy nevendéket tartott ki a' Társaság.

A' Társaság Szemorvosa Jäger Károly Orvos Doctor, 57 szemnyavalyában szenvedők között 47-et meggyógyított, 7 még most is orvosi ápolás alatt van, 3 gyógyíthatatlannak találtatott.

Hatszáz Gyermekegyes aszszonyok vettek segedelmet esztendő alatt a' Társaságtól.

Báden mellett, a' Mária-Ispotályba ezen eszt. ben 272 betegek vétettek fel, kik között 222 meggyógyultak 28-an jobban lettek, 9-en segíteni nem lehetett, 13-an meghaltak.

Azon Intézet, mellyben a' Társaság gondoskodása alatt szegény sorsú leánykák igen jó előmenetellel taníttatnak minden féle aszszonyi munkákra a' legjobb állapotban vagyon.

Jan. 20-dikán álortzás bál tartatván a' Társaság tzielja előmozdítására, a' Ts. K. nagy Redut Szálában, annak jövedelméből 3000 külsővárosi szegények között osztatott ki tűzi fa, és 81 en pénz is segítették.

A' városban egy Polgári Patikárius 100 forint ára orvosságot ingyen adott a' Társaság gondoskodásából ápolgattott betegek számára.

S p a n y o l O r s z á g.

Murcziából Apr. 4-dikén ezeket írják: „Egynehány nap óta a' föld rengése ritkában történik és nem olly erős, mint eddig volt. Néha 5—6 minútáig is tart ugyan, de a' rettenetes föld zúgás, mellyel eddig együtt járt egészen megszűnt. A' melly épületek az első földrázkodásakor még megmaradtak, a' későbbiek által azok is öszvedüledeztek. Az Orihuelai kerületben elpusztított templomok száma 17-re, a' házaké 4000-re megy. Eddig már 2368 holt testeket ástak ki a' dűledékek alól, életben pedig 1207 megsebesítettet. Kétten mint valamely tsuda által életben és sérelem nélkül találtattak meg az öszvedült falak

között. Rendkívül való környülállás vala ez, hogy egy 11 hónapos fiú gyermeket találtak az öszvedüledezett falak ürege alatt, ki ott öt napig minden eledelnélkül mégis életben volt, a' mellette öszvezúzott anyjának melljén. Ezt a' tsudálatos módon megtartatott gyermeket az Érsek felfogta és felnevelteti. Az Orihuelai püspöki megyében már 700 árvákat szedtek öszve, kik ezen rettenetes szerentsétlenség által szüléiktől megfosztattak. Egy kis kerületben, melly Bellugo Kardinál fundatziójának neveztetik, 400 földnyílások számláltattak meg, melyekből fekete és dögleletes víz buzog ki nagy mértékben. Ez ellen kéntelenek a' lakosok földjeiket elárkolni, minthogy az minden növevényt, mellyet ér, kiéget, és ha más vizek közzé keveredik, azokat is egészen elrontja; sőt a' mintazok a' tengerbe beömlöttek, abban nagy helyen a' halak is mind elvesztek. Ollyan nyílásai is támadtak a' földnek, mellyek homokot és hamut szórnak ki magokból, és azok között minden féle értz nemű részek találatnak. — Murcziából Apr. 7-dikén költ tudósítás szerént Apr. 6-dikán újra nagy rémülés terjedett el azon a' környéken, minthogy a' föld reggeli 2 órakor ismét megrendült. Ez a' rengés 10 pertzig tartott zúgás nélkül, ezt követte a' földnek ingadozó mozgása, mintegy 12 pertzig. Leírhatatlan a' lakosok félelme és szorongattatása. Sokan, a' kik meszsziről ide útaztak, hogy a' természetnek ezen irtoztató jelenéseit és pusztításait láthassák, borzadva siettek vissza a' szerentsétlen tájjékokról. Egy néhány naptól fogva a' föld nyílásai tengeri tsigákat és más élő 's teknős borítékú állatokat is szórnak ki a' föld színeére.

Madrid Apr. 16-dikán. Úgy látszik mint ha minden elementumok hartzolnának ellenünk. Az alatt, hogy a' föld in-

dulás Orihuelát és Murcziát pusztítja; más részről a' Szélveszek a' felhőszakadással vetekedő özön esözések Új Castiliában iszonyú károkat tesznek. Ejjel nappal szakad az eső egy idő olta, úgy hogy a' vizek a' vetéseket mindenütt elborították és azokat tetemesen megrontják vagy egészen semmivé is teszik. — A' mi leginkább tsudálkozásra indít az, hogy ugyan ez alatt, Ó Castiliában a' hol hasonlóképpen pusztító szélveszek járnak, rendkívül nagy szárazság van, melly miatt az aratáshoz minden reménységünk elveszett.

Frantzia Ország.

Páris, April. 27-kén. A' Követek Házában April. 21-kén, a' Pairek Dotatiojáról szolló törvényjavallás (minekutánna a' feljebbi napokon az általános vitatások megestek) tzikkelyenként felvetett e'képpen: „A' firól fira szálló Dotatiok, öszveséggel 1,784,000 Frank, mellyeket a' Király Paireknek adott és a' Pairséghez kötött, 5 proCentes Inscriptiokká változtatnak, és a' Közönséges Adosságnak nagy könyvébe béirattatnak, úgy mindazáltal, hogy egy egy Pairnek Dotatioja 12,000 Franknál több ne lehessen, kezdvén Sept. 22-kén 1829.“ — A' Bízosság ezen tzikkelyt így kívánta változtatni: „A' Pensiok, öszveséggel 2,186,500 Frank, mellyeket a' Király Paireknek adott, vagy a' mellyeket a' hajdani Senatorok, vagy a' Paireknek és Senatoroknak Özvegyjei vesznek, a' Pensioknak nagy könyvébe béirattatnak, kezdvén Sept. 22-kén 1829. Hasonlóképpen béirattatnak azok is, mellyek a' most még élő Senatorok feleségeiknek jövendőben adattathatnak.“ — Az Elölülő figyelmezteti a' Házat, hogy ez a' Változtatás 3 külömböző (az 1, 6-ikán és 7-dikén) tzikkelyt egygyéolvast, továbbá,

hogy örökös vagy fírók. fira szálló Dotatiók helyett „Pensiokról“ beszél, és végre, hogy ezen szavakat: „a' Dotatiók a' Pairséghez vagynak kötve“ egészen kihagyja. B a v o u x és C o r m e n i n Úrak azt tanátsolják, hogy a' Pensio tsak a' régi Senatoroknak járjon, a' Paireké pedig (kik nem a' hajdani Senatorok közül valók) kezdvén Január 1 napj. 1830, szünjék meg, mivel ezeknek nintsen igazi jussok a' Pensiohoz. „Mit tsináltunk mi, Ország Házai és Ministeriumok — így szollott a' többek között C o r m e n i n Úr — 1814 oltá? Egyik Inconsequentiából a' másikba estünk. Nem akartuk a' Betsület-Rendjének elmaradt fizetését megadni, noha a' Charta azt elismerte. Nem akartuk a' Kösségekre kivetett Requisitesokat (t. i. 1813-ról) megfizetni, noha azon Requisitesok az Országot a' Pusztítástól és rablástól mentették vala meg, 's a' t. mindég eleibe tévén a' rozsosz szokáson épült just, az igazságon fundált jusnak. — Még onnan, hogy a' Király valakit méltósággal megtisztel és Pairségre emel, nem következik, hogy az Ország pénzt is tartozzon nékie adni. Azt, hogy a' Restaurationak első napjaiban, a' Király hív szolgáinak és sokkoldussá tett nagy familiáknak bizonyos Dotatio adattatott, azt tzélarányos és igazságos Rendszabásnak örömet elismerem; de minekutánna a' gazdag Hívalatok, az elvesztett jószágoknak visszaadása, 's az 1000 milliomra menő Kárpotló summa által minden veszteség böven kipótoltatott: megszóllal lelkemesmérete és azt kiáltja, hogy az adófizető népet nem kell tsigázni, és hasztalan a' Kintset Kintstre halmozni. Ha tekintem az éhseget és nyomorúságot szenvedő szegény népet, a' szükséggel küszködő Szőlőművelőket, a' nyomorult Ország-Útakat, az Oskola nélkül álló falukat és az Országos jövedelmeknek szomorú lejjebb lejjebb szál-

lását: nem tudom megfogni, mitsoda lélekkel kívánhatják a' bőséget az egyik résznél minduntalan nevelni, midőn a' másik rész a' legszükségesebbeknek is hijjával van.“ — A' Belső Minister M a r t i g n a c Úr azt feleli: XVIII Lajosnak és X Károlynak Országlószékeinek nintsen arra szüksége, hogy magát Frantzia Ország szemei előtt mentegesse. A' Királynak kétségen kívül való jussa van Paireket nevezni. A' kinevezett Pairek között némellyeknek az 1814-iki és 1823-diki Kir. Rendelések Dotatiokat adtak, mellyeket a' Ház, esztendőnként a' Budget-voksa által megerősített. — M a n g u i n Úr: „A' nevezett Paireknek a' Korona által adott segedelmeket (Subventions) a' Vítatás alatt lévő törvényjavallás, örökös Dotatiókká akarja tétetni; a' Bízosság, Pensiókká kívánja változtatni; B a v o u x Úr végre azt akarja, hogy 2830-ban szünjenek meg. A' törvény nem ad hatalmat a' Koronának arra, hogy az Ország jövedelméből egy bizonyos részt elszakaszson és abból valamelly Pairnek számára Örökös Dotatiokat formáljon. — Hasonló értelemben voltak D u p i n és C o n s t a n s B e n i á m i n Úrak, a' kik egyszersmind a' Belső Ministernek szemre hányásokat tettek, hogy szüntelen a' Király nevének szentelt pa'is'sa alá rejtezik, mihelyt a' Ministerium megtámadtatik. C o n s t a n t Úr a' többek között monda: „A' Pairek a' Frantzia Országi főbb és birtokosabb Rendnek Képviselei. Azt kérdem most már: nem képtelenség e' azt akarni, hogy a' szegény adófizetők, kik, különben is nyögnek az Adó terhe alatt, a' főbb és gazdagabb Rendnek Képviseleit is fizessék. Az Aristokratakat, a' gazdagságnak Képviseleit koldulni küldeni a' szegényekhez, hogy azoknak a' kenyereből éljenek. Ne mondja nekünk senki, hogy mi a' thronust támadjuk meg, mi

oltalmazzuk inkább a' fetsérléstől, melly néki sirt akar ásni." Voksra botsáttatván a' Bavoux és Cormenin Uraktól tanátsolt Változtatás, a' bal oldal mellette felállott, a' jobb Oldal és a' két Centrum, ellene — 's annál fogva vissza vettetett.

A' következő napokon ugyan ez a' tárgy folytattatott. Az April. 23-iki Ülésen igen sokan (több mint 40-en) nem jelentek meg a' Bal oldalról. A' Constitutionnel igen fájlalta ezen elmara- dást. A' Courier névszerént ki írta a' Követeket, a' kik az Ülésen nem vol- tak jelen. Mellynek lett is következése, mert másnap alig volt egy két üres szék a' bal oldalon. A' 24-iki Ülésen a' tzik- kelyeknek felolvastatása elvégződött, és az egész törvény 217 voksal (127 ellen) elfogadtatott.

Duplan Úr (egy Prokátor) a' Kö- vetek Házához egy Esedezőlevelet adott bé a' Párisi Nemzeti Gárdának vissza állittatásáért, igyekeztvén benne megmu- tatni, hogy a' Királynak nem volt jussa pusztá tetszéséből a' Párisi Nem- zeti Gárdát eltörteni. Ezt az Esedező le- velet Duplan Úr 500 Exemplárban ki- nyomtattatta. Mellyért is April. 22-kén a' Fenyítő Politzia-Széktől 3 Hónapi rab- ságra és 500 Frank bírságra ítéltetett.

Nagy Britannia.

London April. 24-kén. A' Király születése napja a' Fő városban tegnap innepeltetett. Ugyan ezen napon lépnek erőbe (mint új törvények) az Emanci- patiót tárgyazó két Billek *). — A' Cum-

*) A' Courier itt azt a' jegyzést teszi, hogy April. 23-ka más tekintetben is neve- vetes nap, a' mennyiben két nagy ember- nek Shakespearenek és Cervantes- nek (1616-ban) halálok napja. — A' Király születése napja, melly külömben Aug. 12- kén esik, azért innepeltetik April. 23-kán

berlandi Hertzeg April. 21-kén butsut vett a' Királytól Windsorban, 'smás- nap elfogadta a' Canterburgi és Yor- ki Érsekeknek, az Irlandiai Lord-Pri- masnak, Gróf Eldonnak és más fő em- bereknek látogatásait. — A' Király Apr. 27-kén elakarja Vindsort hagyni, és Lon- donban fog hat hetet tölteni, a' Sz. Ja- mes Palotában készítik a' szobákat Ö Fgének fogadására. — A' Sachsen- Veimari Hertzeg Bernhard, és a' Hertzegné várattatnak Londonban, mint a' kik Clarence Hertzegnek és Her- tzegnének látogatására ide útban van- nak. — Daly János Úr (Parlamenti Képviselője egy Irlandiai Megyének), a' mint a' híre van, Báró Dunsandle névvel Pairré fog neveztetni. Ez által al- kalmatosság adódik az Irlandusoknak újonnan nyert jussoknak gyakorlására, és egy Katholikus Képviselőnek választására. Két vagy három Katholikus Can- didatusok már szóban is vannak, a' kik ezen megtiszteltetésre számot tartanak. — A' Courier jelenti, mint első kö- vetkezést az Emancipations-Billnek, hogy Cashelken, (melly Város Irlandiában, egyszersmind Érseki lakóhely) Husvét Keddjén egy Békevendégség fogtar- tatni, mellyen a' Városban és az ott kö- rül belől lakó előkelő Protestánsok és Katholikusok jelenfognak lenni. — La- ke, St. Helens és Roden Lordokat (a' kik a' Katholikus Billnek ellene vok- soltak) Hertzeg Wellington elbotsá- totta azon Udvari Hivatalokból, mellye- ket viseltek.

Némelly Újságlevelek nem akarják hinni, hogy a' Parlament Május végén vagy Junius elején eloszlattatnék, azt mondván, hogy ámbár a' honnyi dol-

(Sz. György napján) mert még illyenkor az Uri világ Londonban együtt van; nyár- ban el van oszolva a' falusi jószágokban.

gok hosszabb Parliamentet nem kíván-
nak is, a' külső dolgokra nézve mind-
azáltal szükséges, hogy a' Ministerek
bizonyos Kérdésekre feleletet adjanak
minekelőtte a' Parliament elbótsáttatnék.
A' Courier azomban más vélekedés-
ben van, és Vétségnek tartja a' Politika
ellen, ha az Alkudozásoknak elvégződés-
e előtt, koránvaló vitatások kezdetnek,
pendente lite, az az minekelőtte a'
tízéja az Alkudozásoknak elérettetnék,
vagy azoknak sikeretlensége megbizonyo-
sodnék; akkor, igen is — de nem elébb
— kötelessége leszen az Országlószék-
nek az illető Irásokat és Aktákat esme-
retessé tenni.

Lengyel Ország.

Ő Fge Miklós Tsászár magát Len-
gyel Királyjá a' f. E. Május 24-kén meg-
fogja koronáztatni. Az erről kiadott Hí-
vatalos Hirdetés e'képpen következik:

A' Lengyel Királyi Igazgató Tanács
siet a' Közönségnek tudtára adni Ő Fel-
ségének a' Tsászárnak a' f. E. April 5-
kén (17-kén) költ következő Rende-
lését: „Isten Kegyelméből, Mi I Mik-
lós minden Oroszoknak Tsászárja, Len-
gyel Országának Királyja, 's a' t. Minde-
neknek és kinek kinek, a' kit különö-
sen illet, adjuk tudtára: tekintetben vé-
vén Lengyel Országunk Constitutiojának,
mellyre a' szokott Esküvést letettük, 43-
dik tikkelyét, elvégeztük magunkban,
hogy mint Lengyel Király, Varsó Fő
Városunkban, szeretett Hitvesünkkel A le-
xandra Tsászárnéval együtt magunkat
megkoronáztatassuk, és ezen Actusra a'
f. Eszt. Május Havának 12-ik (24-dik)
napját határozzuk. — Mellynek követke-
zésében minden Senatorok, Ország-Rö-
vetei és Küldöttjei a' nevezett Fő Vá-
rosban a' Koronázás előtt öt nappal ösz-
ve fognak gyűlni. A' kiket is Mi bizo-

nyosokká tészünk Királyi Kegyelmünk-
ről, és ajánljuk őket az Isten jószágába.
— Költ Sz. Pétervárában April. 5-kén
(17-kén) 1829. Országlásunknak negye-
dik esztendejében. (Aláírás) Miklós.

(Aláírás) Minister Status Titoknok
Gróf Grabovskij István.

Egyezik az Eredetivel: (Aláírás) Sta-
tus Tanácsos Generalis Kosseki

Az Igazgató-Tanács nem kételkedik
felőle, hogy ezen Hirdetést az Ő Felsé-
ge Koronáztatásáról, az Ország lakosai
azzal a' belső örömmel és háládatos ér-
zéssel fogják venni, a' mellyel az ezen-
nel közönségessé tétetik. Varsó April.
28-kán 1829. Status-Minister: W. Sobol-
evsky.

Smyrnai Tudósítások.

A' Smyrnai Újság e'ként adja elő
Mártz. 29-dikén az Orosz tengeri erő-
nek mennyiségét a' Közép- és a' Fekete
tengeren.

A' Közép tengeren van: 8 Lí-
neahajó, ú. m. Azoff, 74, Mihály Nagy
Hertzeg 82, Newsky Sándor 74, la Fe-
re Champenoise 84, Ezekiel 74. Vladi-
mir 74, Constantin 74, és Emmánuel 60,
ágyús. — Fregátok: Lovitz Hertzegné
50, Constantina 44, Mária 44, Olga 44,
Alexandra 44, Castor 44, és Heléna 36
ágyús. — Korvette egy, Gremiatsky 24
ágyús. — Brigg, kettő 20, és kettő 18
ágyús. Ezen húsz hadi hajón van ösz-
veséggel 1002 ágyú.

A' Fekete tengeren van: 9 Lí-
neahajó, ú. m: Páris 110, I-ső Ferentz
110, Mária Tsászárné 84, Burkus Ki-
rály 84, Panteleimon 84, Holland 74,
Éjszaki sas 74, Skoene 74, és Parmion
74 ágyús. — Öt Fregát, mellyek köz-
zül a' legnagyobbik 56 a' legkissebbik
36 ágyús. — A' Korvették, Briggek és
apróbb hadi hajók száma 28. Ezen 40

hadi hajókon vagyon mindösze 1550 ágyú.

A' mult Octóberben négy új Fregát eresztetett a' fekete tengerbe, az Orosz hajó műhelyekről; de még nem bizonyos, hogy ezek a' jelenvaló ideji háborúban részt vehetnek e' vagy nem.

P o r t u g a l l i a.

Lisbona, April. 11-kén, (a' Quotidiennéből) April. 10-kén D. Miguel, két Húgaitól késértetve megjelent a' Lisbonai Patriárchai Templomban, a' hol a' megboldogult Pápanak XII Leonak lelkéért nagy Mise tartatott, és annak végével Donna Maria Francisca Benedicta Hertzeg Aszszonyt meglátogatta. — Ezen rövid tudósítás (melly a' Lisbonai Udvari Újságból vagyon véve) eléggé megtzáfolja azon hamis költeményeket, mellyeket a' liberális Frantzia Újságlevelek (s későbbben a' Német Országok is) hirleltek, mellyek elsőben azt állították, hogy D. Miguel megölte a' Hugát Isabella Hertzeg Aszszonyt, későbbben azt írták, hogy tsak fogságba tétette, végre — hogy Klastromba záratta.

P á p a B i r t o k a.

Ő Szentsége a' Consistoriumnak Titoknokját Polidori Urat, a' Püspököket vizsgáló Congregationnak Titoknokjává, 's Grimoldi Urat a' Consulta Titoknokjává nevezte. — A' Frantzia Követ a' Török Udvarnál Generális Gróf Guilleminot Nápolyból Rómába jött. De, a' mint hallatszik, kevés napok mulva ismét elhagyja Romát és Nápolyba vissza mégyen, hogy onnan Konstántinápolyba utazzon.

Ejszaki-Amérikai Egyesült Statusok.

Washingtonban Mártz. 12-kén Clay Úrnak tiszteletére a' Városnak előkelő Polgárjai nagy Vendégséget adtak. Clay Úr, hajdani Elölülője a' Rép-Viselők Házának és Adams Ur alatt Stá-

tus-Titoknok, talentomaira és nagy tapasztaltságára nézve az Észak Amerikai Statusoknak legnevezetesebb emberei közé tartozik, a' ki a' közelebbi alkalmazással az Elölülőségre is Candidatus volt; de most minekutánna Jackson Úr leve az Elölülő, minden Országos Hivataloktól elmaradt. Ezen vendégségben minekutánna több Toastok (poharak valakinek az egészségéért) ürítették, Clay Ur felállván egy beszédet tartott a' Vendégekhez, mellyben a' többek között ez a' megjegyzést érdemlő hely fordul elő: „Én ellene voltam az új Elölülő Választásának, mert nem hiszem, hogy néki az a' tapasztalása, Character, 's egyéb tulajdonságai volnának, mellyeket Országunknak legfőbb méltósága szükségesképpen megkíván; ellene voltam, mert az ő Választása nem egyéb volt mint katonai szolgálatjának meghálálása. Valóban tsudálkozásra méltó, hogy Amerikának 9 független Statusai közzül 8-nak Generálisok a' fejei. Gen. Lavelle nyilvánosságos erőszakkal forgatta fel a' La Platai Köztársaságot; Boliiviában Gen. Santa-Cruz az Igazgatásnak feje; Chiliben Oberster Pinto Uralkodik; Peruban Gen. Lamar; Columbiában pedig Bolívar. Közép Amerika belső háboruságokkal bajlódik, és egyik Katonai Íga alól a' másikba esik; Mexikóban Pedraza volt Elölülővé elválasztva, de Gen. Guerrero, amaz kiűzettelvén, nyéré el a' fő hatalmat. A' Márt. 4-iki ágyú durrogás nekünk is azt jelentette, hogy Hazánknak Kormányzékére itt is egy Generális emeltetett*) Mi egyébaránt szerentsésebbek valánk, mint szomszédjaink, mert a' Választásban nem láttuk a' nyilvánosságos erőszakot uralkodni.“ —

*) A' kilentzedik Status Amerikában, a' hol a' főhatalom nem Katona kezében van, Paraguay az esmeretes Dr Francia igazgatása alatt.

**A' Tudományok Öszszeségének
I-ső Kötetjéről,
A' Philologiai Tudományokról
való**

J e l e n t é s.

Az Encyclopaediai, Conversatiói, Bibliothékai Szótároknak, mellyekkel a' mostani idők bővölködnek, a' tudományos Öszszeállítás és Viszonyra nézve való híjjai, arra bírtak engemet, hogy egy szélesebben terjedő, minden tárgyakat szoros Öszszefüggésben előállító Tudományok Rendjét kezdjek el, mellyből nem csak nevezeteket, nem csak történeteit, (mint a' sok, de soha nem nyomos tudományú Szótárookban); hanem belső valóságait, és külső formájok szerént való alkottatásait is el lehessen látni.

Ezen Tudományok Öszszeségének I-ső Kötetje ezennel nyomtatás alá jönne, úgymint: I.) A' közönséges Tudománykerület; és az én helyhetésemre nézve legnehezebb II.) Nyelvtudományok Osztálya: ebben különösen ezen Nyelvtudományok:

A.) Mennyiségekre nézve. I.) Nyelvtörténet (az időben). II.) Írástörténet (a' hízakban). 1.) Szóírás és Olvasás: A.) Betűkkel: a.) Magyar írás és olvasás a.) új; b.) ó Magyar Diplomatica. b.) Keleti írások és olvasások: a.) 'Sidó írás és olvasás. b.) Syriai írás és olvasás. c.) Arabs, Persa, Török írások és olvasások. c.) Nyugoti írások és olvasások: a.) Deák, b.) Görög írás, és olvasás. B.) Jelekkel: a.) Régi jelírás, b.) Új jelírás: a) Közönséges írás, Pasi-graphia. b) Titkos írás, és az ezt megfejtő tudomány. c.) Gyorsírás. d) Tovaírás, Telegraphia. e) Siketnémák betűji. 2.) Gondolatírás emlékezetekkel.

B.) Minéműségekre nézve: I.) Kö-

zönséges Gramatica. II.) Különös Nyelvtudományok: 1.) Született, vagy Magyar nyelvtudomány. 2.) Idegen nyelvméreték: A.) Keletiek: a.) 'Sidó Grammatica. b) Syriai Gramm. c.) Arabs Gram. B.) Nyugotiak: a.) Deák nyelvméret. b.) Görög nyelvméret. III.) A' szavak tulajdonságairól való tudomány, Szótártudomány.

C.) Viszszonosságokra nézve: I.) Az Írt munkák Mivóltjokra nézve, Iratítélés, Critica. II.) Az írt munkák Okozatjaira, vagy Jelentéseire nézve, Iratértés. 1.) Kitétel által, Exegesis: a.) Közönségesen. b.) Különösen: a.) Törvényt magyarázó tudomány. b.) Szentírást magyarázó tudomány. — 2.) Általtétellel, fordítástudomány.

D.) Viszonzódásokra, (modalitásokra) nézve: A' Beszéddel, mint gondolkodásunk hordozójával való bánásból előálló Szelídebb tudományok: I.) Folyóbeszédben, Rhetorica. II.) Kötött beszédben, Poësis.

Ezen 50 féle Nyelvtudományok eszmértetéséből áll a' Tudományok Öszszeségének első Kötetje, a' melly csak előfizetés útján jelenhet meg, igyekezvén az idevaló Könyvnyomtató Intézet, mind a' körülünk még szokatlan Keleti iratok nehézségeit meggyőzni, mind ékes új betűji által a' külsőnek is díszet adni.

Alázatosan kérem tehát az egész olvasni szerető Közönséget, minden Tudományok Kedvellőit, a' Hazai Tudósokat, ezen első Kötetre magokat e' következő helyeken a' jövődő előfizetésre béíratni:

Bétsben, T. T. Prof. Márton Jó'sef Úr, a' Magyar Kurír Szerkeztetője.
Debretzenben, T. T. Erdő-Mester Kereszseghi Szabó János Úr.

Egerben, T. T. Tulsitzky Feretz Úr,
a' Phil. Doct. és Prof.

Eperjesen, T. Kollár Gottfried J. Könyv-
kötő Úr.

Erdélyben Kolosváron, az Erdélyi Hír-
adó-Szerkeztetője T. T. Kiszántói Pethe
Ferentz Úr.

Győrben, T. T. Bresztyenszky Adalb.
Ant. Úr, a' Mathes. Köz-tanítója és
T. Schweiger Könyváros Úr.

Kassán, T. T. Terhes Sámuel Úr, és T.
Vajda Pál Könyváros Úr.

Késmárkon, T. T. Mihalik Dániel Prof. Úr.

Komáromban, T. T. A. Szopori Nagy
Pál. Úr, Ev. Pred.

Losontzon, T. T. Steller János Phil. P. Úr.

Miskóltzon, T. T. Eörkényi Ferentzy
Lajos, Hites Ügyvéd Úr.

Pápán, T. T. Márton István Úr, a' Phi-
los. és Mathes. Rend. Tanítója.

Pesten, T. T. Orvos Doktor Balogh Pál
Úr: és T. Eggenberger Könyváros Úr.

Posonban, T. T. Schverlay Mátyás Theol.
Prof. Úr; és T. Schweiger Könyváros Úr.

Sopronban, Fő-Tiszt. T. Kis János Úr,
Dunántúli Ev. Superintendens.

Szathmáron, T. T. Cseresnyés Sámuel
Prof. Úr.

Váradon, T. T. Bredecker Jó'sef Úr, a'
Phil. Doct. és Prof.

Nagy lekötelezéssel kérvén mind
ezen tisztelettel említett Urakat, hogy
engem a' jövő Júliusig, vagy ha majd

szükség lenne Septemberig, az előre fel-
írandók száma felől tudósítani méltóztat-
sanak: mert míg elegendő előrejelentők
nem lesznek, addig ezen bajos nyom-
tatáshoz fogni nem lehet.

Ezen Kötetnek az ára, melly a' pél-
dány általvevésekor fog letéetni, leszsz
1 forint ezüstben. A' többi Kötetektől
ezen első elfogadtatása előtt semmit nem
ígérhetek. De a' mint a' Nyelvtudomá-
nyok előállításából láthatni, nem a' sza-
bad tetszés szerént való elfejtést, ha-
nem a' gondolkozás formájival való ö sz-
zetételett vévén vezérül: a' több Tu-
dományosztályokat is, ahoz a' tökéletes-
séghez, mellyben a' külön Tudományok
akármi szaporodások mellett is, állan-
dóan megmaradnak, közelébb vinni igye-
kezem. Sáros-Patakon, Martius 21-di-
kén 1829.

Nyiry István.
a' Philos. közönséges Tanítója.

A' pénz folyamat Május 7-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 97 9/16
Az 1820-béli sorsosok, ———

Az 1821-béli hasonlók, ———

Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obli-
gátzióji, 53 5/8 for. keltek, mind Conv.

A' Bank-Aktziák keltek 1193 7/10 forinton
Conv. Pénzben.

A' Gabonának ára; Po'sonyi mérő szerént, Váltó Tzedulában.

	Tiszta Búza:	Kétszeres:	Rozs:	Árpa:	Zab:	Kukoritza.
Posonb., Május 1. n.	6 f. 24 kr.	5 f. 24 kr.	4 f. 42 kr.	3 f. 24 kr.	2 f. 39 kr.	3 f. 30 kr.
Sopronb. Május 1. n.	7 f. 30 kr.	5 f. — kr.	5 f. 18 kr.	4 f. 15 kr.	2 f. 54 kr.	4 f. 24 kr.
Mosonban, Május 2. n.	6 f. 45 kr.	5 f. 15 kr.	4 f. 54 kr.	3 f. 24 kr.	2 f. 36 kr.	4 f. — kr.
NSzombat. Apr. 28-án.	6 f. — kr.	5 f. 6 kr.	4 f. 6 kr.	3 f. 6 kr.	2 f. 15 kr.	3 f. 12 kr.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742)

Nyomatató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)